

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Тодор Димитров Минев,

Велико Търновски университет Св.Св. "Кирил и Методий"

за научните трудове и учебна дейност на

доц. д-р Георги Добрев Петров,

преподавател в катедра „Теория на възпитанието” при факултета по Педагогика на СУ „Св. Климент Охридски”, представени по обявен в ДВ, бр. 9 от 02.02.2016 г. конкурс за заемане на академична длъжност „Професор” в област на висшето образование 1.Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика (превантивна педагогика)

1. Информация за конкурса.

Конкурсът е обявен от СУ "Св.Климент Охридски" за нуждите на катедра "Теория на възпитанието" на факултета по Педагогика. При изготвянето на становището по конкурса са съобразени основните документи, съответстващи на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във СУ "Св.Климент Охридски". По процедурата на конкурса няма нарушения. В конкурса участва един кандидат - доцент д-р Георги Добрев Петров, преподавател в същата катедра.

2. Информация за кандидата.

Кандидатът за професор има придобита базисна ОКС "Магистър" по педагогика на СУ през 1977 г. Доктор е по педагогика („Кандидат на педагогическите науки”) – през 1987 г., с тема на дисертационния труд: „Превантивно - педагогическа дейност на детските педагогически стаи към милицията с малолетните правонарушители, намиращи се под влиянието на асоциални микрогрупи” (задочен аспирант в Академията на МВР -

СССР). От 1999 г. е доцент по педагогика в Академията на МВР, а от 2004 г. е щатен преподавател в СУ „Св. Кл. Охридски“.

Кариерното си развитие доц. д-р Георги Петров бележи последователност и устойчивост: дружинен ръководител и ученически организатор в училище; инспектор в „Детска педагогическа стая“; специалист в отдела за възпитателна работа при Софийско градско управление на МВР; главен инспектор в сектор „Детска престъпност и контингент“ в Дирекция на националната полиция; преподавател по „Полицейска педагогика и превенция на детската престъпност“ до началник на сектор „Учебна и научна дейност“ в Академията на МВР.

Още с първоначалните години на пост-социалистическото развитие на превантивната педагогика, като научна проблематика, е водил лекционни курсове в Академията на МВР и СУ "Климент Охридски". Понастоящем е доцент по превантивна педагогика в СУ, където води основни дисциплини в бакалавърската и магистърските програми на студенти - педагози.

Допълнителни квалификации за доц. Петров са специализациите у нас и в чужбина, както и участия в множество научни форуми, които пряко кореспондират с неговата превантивно-педагогическата компетентност.

Прави впечатление с активност в организацията и дейността на авторитетни неправителствени организации, както и със законотворческа дейност и експертно участие в 11 проекта.

Доц. Г. Петров е признат авторитет в университетските среди, като се ползва с името на иновативен автор, научен ръководител на докторанти и рецензент на книги, дисертационни и хабилитационни трудове.

3. Описание на научните трудове.

Доц. д-р Г. Петров участва в конкурса за професор с необходимия и достатъчен обем от научни трудове, както и с други материали, свързани с досегашната му дейност като изследовател, държавен служител и

преподавател на студенти и в програми на професионални сдружения. В представените две справки той посочва 115 публикации, като за участие в конкурса за професор представя за рецензиране 27 научни трудове, от които 5 на чужди езици, разпределени както следва: 3 монографии; 3 учебни помагала; 1 методическо ръководство; 3 студии и 17 статии и научни доклади. Не приемам като монографично произведението „Размисли за бъдещето на България” и го отнасям към рубриката „учебни помагала”.

Към описанието трябва да се добави и справка на забелязаните цитирания на трудове на доц. Г.Петров, която визира над 60 публикации и това не е пълния списък, защото аз откривам още позовавания в научни статии и дисертации. Впечатление прави неговият "прием" в студентската общност - подкрепен с множество цитирания в дипломни работи, студентско и докторантско творчество, което оценявам не само като лична популярност, но и като принос за популяризиране на българското превантивно-педагогическо познание сред младите хора.

Трудовете на доц. д-р Г.Петров в съдържателен план условно са посветени на **две проблемни области:**

А/ Теоретични и методологически основи на превантивно-педагогическата дейност.

Б/ Нормативни и методически проблеми в полето на приложна дейност - нормативна база, институции по превенция, методика и практика.

Общата характеристика на тези трудове се състои в съчетаването на теоретическия подход и вижданията на автора за превантивно-педагогическата работа, от една страна, и многообразните конкретни и практически решения, от друга. Това дава възможност той да конструира свой модел на превантивно-педагогическата работа като теория и практика. От публикуваните текстове личи, че познава много добре

теориите на превантивната работа и особеностите на тяхната практическа реализация.

Творческите постижения са свързани с две основни насоки в кариерното развитие на доц. Петров – неговата работа като преподавател на студенти и специализанти в СУ „Св. Климент Охридски” и Академия на МВР и практическата му включеност като специалист, експерт и методист в системата за превенция и контрол на детската престъпност.

А/ Към първата проблемна област (Теоретични и методологически основи на превантивно-педагогическата дейност). /1,2,9,10,11, 16,18,20,22,21, и 26) отнасям: монографичните трудове „Превенция на насилието срещу деца” (2015 г.) и „Как да предпазим децата от злополуки” (2014 г.); студията „Полицейска закрила на децата” (2003 г.) и съпътстващите тази проблематика статии №: 11, 16,18,20,22,21, и 26.

Естествено, на преден план на анализа извеждам най-новия труд на доц. Петров „Превенция на насилието срещу деца”. Разработката може да бъде окачествена като "монографично изследване с характер на реабилитационен труд” и едновременно с това, и като учебник в областта на превантивната педагогика като научна дисциплина. Уточнявам, че този труд дава валидни отговори и на двете визирани от мен теоретични, методически и практически проблемни области. В десет самостоятелни „глави” авторът предлага панорамен преглед на основните аспекти на превенцията на насилието срещу децата. Текстът се отличава със умело съчетаване на същностни характеристики, психологически и поведенчески детерминанти, диагностични процедури и възможности за превантивно-педагогическо отреагиране – обстоятелство, с което се дава и личностно обоснован отговор на основни проблеми и насоки в развитието на превантивната педагогика като теория, научна специалност и практика.

Като особено значима оценявам и книгата „Как да предпазим децата от злополуки”. Това е така, защото, когато се заговори за „превантивна

педагогика”, най-често това се свързва с девиантното и/или делинквентно поведение и престъпните посегателства. В случая Г.Петров излиза извън тази стереотипизирана представа и отвежда читателя на „битово ниво” с особена значимост, което прави разработката много полезна както за родители, така и за възпитатели, учители и специалисти. От тази позиция, също така съм убеден, че разработките от автора идеи би следвало да намерят и своето място в съдържанието на учебния процес във ВУЗ.

Теоретичните и методологически виждания на доц. Петров не се изчерпват само с тези две монографични разработки, защото в съпътстващите статии установявам осветляване на множество други проблеми, отнасящи се до превантивно-педагогическата дейност: съдържателни и организационно-управленчески аспекти на полицейската закрила на децата; социално-превантивни подходи към сексуалното насилие над децата; превенция и социално-педагогическа помощ в случаи на домашно насилие; институционалната агресия и агресивно поведение при децата; криминогенни фактори в процеса на детското развитие. Това би довело до изясняване на категориалния апарат и разкриване на прагматичното съдържание на основни превантивно-педагогически понятийни схеми и методически подходи.

Б/ Към втората област (Нормативни и методически проблеми в полето на приложна дейност - нормативна база, институции по превенция, методика и практика /3,4,5,6,7,8,14,17,23,25 , 27/) отнасям: учебните пособия „Превенция, възпитание и превъзпитание на деца. Защита правата на децата. /Библиографски справочник/” (2006); „Справочник на институциите, подпомагащи деца”; „Сборник нормативни актове за защита правата на децата и за превенция на противообществените прояви и престъпленията на малолетните и непълнолетните”; методическото ръководство „Малолетните и непълнолетните в качеството им на субект и обект на престъпни посегателства”; Сборника с разкази

„Размисли за бъдещето на България” и съпътстващите студии и статии - 8,14,17, 23, 25, 27.

Авторът предлага за рецензиране обширен библиографски справочник на социално-педагогическите издания у нас и в чужбина. В справочника са издирени най-значимите издания по основните проблеми и научни направления на социалната и в частност на превантивната педагогиката. Този труд оценявам като много полезен за нуждите на учени, млади изследователи, студенти и специалисти от социално-помагащите и правоохранителни организации.

Логично продължение на библиографските проучвания на Г.Петров е и сборникът с нормативни актове, където в систематизиран вид изчерпателно са представени националните и международни правни актове и методически изисквания в тази сфера.

Оценявам позитивно и публикувания „Справочник на институциите, подпомагащи деца”. Доколкото справочникът на институциите предполага приоритетно ползване от потребители на социални услуги, бих препоръчал неговото разпространяване като „електронна книга”.

Давайки положителна оценка, обръщам особено внимание на методическото ръководство „Малолетните и непълнолетните в качеството им на субект и обект на престъпни посегателства”, което може да бъде оценено и като монографична разработка. В рамките на до 100 стр. авторът анализира основните детерминанти на девиантното, делинквентно и виктимно поведение на децата и юношите. Доколкото това издание е предназначено за ползване от сравнително ограничен кръг от специалисти (следователи и представители на институции), бих препоръчал на Г.Петров да обмисли възможността за допълване и издаване на своята съавторска част като самостоятелна разработка.

Книжката „Размисли за бъдещето на България” на пръв поглед изглежда като опит за художествено творчество, без да има значение за обявения конкурс. Това обаче не е така, защото съдържателните

характеристики на единадесетте разказа дават възможност тя да бъде успешно ползвана като помагало – напр. за сензитивиране на участници в дискуссионна проблематика, за провокиране на споделяне и обратни връзки в групови тренингове и психотерапевтични техники и др. интерактивни методи.

Същевременно искам да отбележа, че голяма част от визираната проблематика намира детайлизиране в съпътстващите статии и доклади, отнасящи се до полето на приложна дейност и организацията на превантивната работа, посочвайки следните значими моменти: анализиране на международни и национални нормативни актове, регламентиращи защитата правата на децата и тяхното приложение; разкриване основните характеристики на ролята на полицията в системата на превантивната работа с деца – правонарушители и/или жертви на престъпни посегателства; обосноваване на водещите принципи в дейността по закрила на децата.

Като обобщение: Общата ми оценка на разработките на доц. д-р Г.Петров е положителна. Постигнат е необходимият баланс между теоретичен анализ на проблемите на асоциалното и виктимното поведение, от една страна, и технологията за тяхното намаляване, от друга. В много отношения представените идеи могат да послужат в процеса на социалното развитие и възпитание на подрастващите. Без съмнение, тези материали ще бъдат необходими и използвани както за подготовката на студентите, така и в полза на действащите в практиката изследователи и специалисти.

4. Кой са според мен приносните моменти в творчеството и дейността на доц. д-р Георги Петров?

Въз основа анализа научно-практическите резултати от дългогодишния труд на кандидата, обобщено определям следните

приносни моменти, които се характеризират с равнопоставеност на научна, методическа и практическа значимост:

➤ Като резултат от изследване на причинността на феномена „деца в конфликт със закона“ и вариативността на престъпните посегателства срещу деца, са анализирани основните детерминанти на девиантното, делинквентно и виктимно поведение на децата и юношите. В съчетание с резултати от емпирични изследвания и целенасочено проучване над практиката, в добре систематизиран вид, са представени причините, факторите и условията, способстващи за криминализацията и виктимизацията на маловръстните – дефицити в личностното развитие, семейна дисфункция, училищна и социална среда.

➤ Анализирани са основните аспекти на посегателствата и превенцията на насилието срещу децата - същностни характеристики, психологически и поведенчески детерминанти, диагностични процедури и възможности за превантивно-педагогическо отреагиране.

➤ Изчерпателно са проучени и анализирани разнообразните ситуации, застрашаващи живота и здравето на децата – бедствия, аварии, инциденти и неадекватни поведенчески модели, като на тази основа, се предлагат обосновани и апробирани в практическата дейност рационални варианти за неотложна помощ и превантивно-педагогическо отреагиране.

➤ Обоснована е необходимостта от специализация на полицейските органи, работещи по превенцията на детската престъпност и защитата на децата. Въз основа на типологичните характеристики на специализацията на полицейските служители, е обосноваван хронологичен образователен модел за въвеждане в полето на приложна дейност, който е с висока степен на готовност за верификация в практиката.

➤ Представен е мащабен библиографичен труд, визиращ педагогическите издания през половинвековен диапазон в страната и в чужбина. Систематизирана е литературата по основни проблеми и научни направления на теорията на защита правата на децата и превенция на

противоправното поведение и виктимизацията сред подрастващите. Обособени са категории публикации с академична и практическа значимост, свързани с превентивно-педагогическата и социално-помагаща проблематика.

➤ В систематизиран вид са разработени „Сборник нормативни актове за защита правата на децата и за превенция на противообществените прояви и престъпленията на малолетните и непълнолетните” и „Справочник на институциите, подпомагащи деца”.

5. Преподавателска работа и експертна дейност.

Преподавателският профил на доц. д-р Петров като академичен човек е достатъчно разнообразна. Той води лекционни курсове в бакалавърски и магистърски програми в над 10 учебни дисциплини като: Превантивна педагогика, Социална работа по закрила и превенция на децата от насилие, Методи за работа с деца и младежи с девиантно и делинквентно поведение, Пенитенциарна педагогика, Социална работа с хора с девиантно и делинквентно поведение.

За един кандидат за научното звание професор се съди и по това, доколко е познат и признат в полето на приложна дейност. От заявеното в документацията проектното участие, нормативно-творческа и методическа дейност на Г. Петров, правя позитивни изводи за неговата популярност в сферата на извънформалното обучение, образование и социална практика.

6. Бележки и препоръки.

Запознаването ми с цялостната научна и академична активност на доц. д-р Г. Петров и личните ми впечатления, доказват наличие на равнопоставеност между преподавателска, изследователска, експертна и възпитателна работа. Препоръките ми могат да бъдат единствено по посока на подобряване и усъвършенстване на постигнатото, разширяване и публикуване на постиженията му както в България, така и зад граница.

Според мен, широката научна аудитория заслужава да бъде запозната с иновативните идеи за модернизиране на социално-превантивната практика. Може да се очакват и още резултати в сферата на теоретичните изследвания и практиката на социално-педагогическата работа с деца и семейства в риск, анализа на управлението и организацията на социално-превантивните услуги и подготовката на обществото да възприема необходимостта от реално подобряване на живота на децата и младежите и т.н. проблеми, предмет на научно-изследователската и обучително-възпитателната дейност на доц. д-р Г. Петров.

7. Заключение.

Като изразявам положителното си впечатление от цялостните научни и приложни постижения през годините активна преподавателска и експертна дейност на доц. д-р Георги Петров, оценявам актуалността и перспективата на неговите научни търсения в трудните зони на интегрираните науки, визиращи качеството на живот на хората, подкрепям кандидатурата му за професор на СУ "Св.Климент Охридски" и **препоръчвам** на Научното жури да предложи на Факултетния съвет да **присъди научното звание „Професор”** в област на висшето образование 1.“Педагогически науки”, професионално направление 1.2. “Педагогика (превантивна педагогика)” на **доц. д-р Георги Добрев Петров.**

20. 05. 2016 г.
Гр.В.Търново

Проф. д-р Т. Минев .....